

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁR
A kiadásokért minden nap, a 1917. évi
Gyűlés utáni napok kivételével
Szerkesztőség és kiadóhivatal
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 8.
A szerkesztőség kéziratok visszatér-
ésére vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
E kiadványok és hirdetések a kiadó
hivatalában intézendők.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a 1917. évi
Gyűlés utáni napok kivételével
Szerkesztőség és kiadóhivatal
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 8.
A szerkesztőség kéziratok visszatér-
ésére vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
E kiadványok és hirdetések a kiadó
hivatalában intézendők.

XIII. évfolyam 126. szám.

Nagyvárad

Szombat, 1917 június 2.

Szociálista gyásmagyarok Stockholmban.

Budapest, június 1. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda jelenti: A magyar szocialisták stockholmi szerepléséről érkező hírek kormánykörökben elszomorító hatást keltettek. A kormány szívesen látta a magyarokat a stockholmi konferencián, mert attól több tekintetben előnyt várt. Az egyes kérdésekre való kisiklások azonban a Stockholmból legutóbb érkező hírek szerint olyan térre csaptak át, a hol gondolkodóba ejtenek minden hazáját szerető magyar embert.

Ilyen első sorban az a megfontolatlanág, mellyel német szövetségeseink és Ausztria fontos kérdéseiben merőben elfogadhatlan megoldás mellett foglalnak állást, másodsorban az a hihetetlennek látszó álláspont, amelyet a nemzetiségi kérdésben és Szerbia kárpótlását illetően elfogadnak.

Nem volna szabad elfelejteni, hogy a hűség és lojalitás fűznek Németországhoz és Ausztriához és hogy a béke ügyének tesznek rossz szolgálatot, ha beválthatatlan reményeket keltenek az antantban.

A mi a nemzetiségek ügyét és Szerbiát illeti, fellázító, hogy akadhat magyar ember, a ki megerősíti az elnyomott nemzetiségekről legközelebb ellenségeink részéről terjesztett hazug rágalmat és aki annak az államnak utóbbi megerősödéséhez akarja az anyagi eszközöket rendelkezésére bocsátani, a melyik a gyűlöletkeltés, rágalmazás és lázítás minden eszközével, a rendszerré tett orgyilkosságot sem véve ki, hazánk ellen tört és elkerülhetetlenné tette a háborút.

Külföldi jelentés a stockholmi gyásmagyarokról.

Budapest, jun. 1. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A ma kiadott hivatalos jelentés ezeket mondja a magyar szocialistákról: A magyarok követelik Lengyelország függetlenségét, az annexiókról való lemondást, ami az elfoglalt gyarmatok visszavonását is jelentené; a tengerek szabadságának biztosítására követelik a tengerrendszert; követelik a Dardanellák és Gibraltár nemzetközivé tételét. Az oroszor-

sági dicsőséges forradalom kiküszöbölte a háború egyik okát, ezért a szocialisták felvették a küzdelmet Franciaországban a nacionalizmus, Németországban a junkeruralom, Magyarországon a nemzetiségek szociális és nemzeti rabizoltság (est azok mondják, a kik magyar kiküldöttek aláírása alatt mentek ki) ellen. A világháború meggyőzte őket, hogy a demokrácia a gyors béke előfelté-

Visszavert olasz támadások. Hiába támadnak az olaszok.

Kelleti és délkeleti harctér. Budapest, június 1. (Hivatalos.) Változatlan.

Olasz harctér. Budapest, június 1. (Hivatalos.) Vodicenél tegnap reggel ismét az olaszoknak heves támadásait vertük vissza. Egyéb-ként csak tüzéségi harc volt az Isonzó-mentén és helyenként Karintiában és a tiroli arcvonalon is.
A vezérkar főnöke.

JEGYZETEK.

No most már tudjuk, miért mentek a magyarországi szocialista pártvezérek Stockholmba. Azzal a nagy garral ültek vonatra, hogy ők Magyarországot fogják odakint képviselni. Erre rá lehet ugyan mondani, hogy inkább ők viseljék a mi képfunkot, mint mi az övékét — de úgy látszik, nem viselték ők odakint semmiféle magyar embernek a képét.

Kiváncsiak vagyunk, kit képviseltek hát ezek a Conti-utcai diplomaták a svéd fővárosban?

Követelték Szerbia helyreállítását, tekintet nélkül arra, hogy viszont a bolgár szocialisták hazafias hűséggel ragasszkodnak Macedóniához. Jutalmul Szerbia magatartásáért, követelték szerb kikötőt az Adrián, tekintet nélkül arra, hogy az albánoknak lesz-e kedvük Buchinger Manó szép szeméért szerbbé válni? Természetesen Románia helyreállítását is követelték, valószínűleg a bukaresti béke szerinti határok mellett, pedig a bolgár szocialisták kijelentették, hogy az egész Dobrudzsát visszakövetelik, mert azt Románia a bolgároktól elrabolta és bolgár lakosságát elnyomta. Szóval a magyar szocialisták bolgár területeket cserélték az oláhok, a szerbnek — a magyart pedig megnyugtatták azszal, hogy annexió és hadikárpótlás nélküli békét követelnek.

Azt hiszik, tökéletesen elég kárpótlás lesz nekünk a háború alatt elcselt annyi magyar hőseért, visszaállítani Románia horvát által elpusztított erdélyi falvakért, hogy bejutt Buchinger Manó általánosan és titkosan a képviselőházba.

Ezért ugyan kár volt Stockholmban „magyart” játszani.

Magyarok hullottak minden harctéren — de úgy látszik, vannak népek, a melyek elkerülték a pusztulást, vagy a pusztulás helyeit.

Ime, egyszerre csak megtudjuk, hogy vannak — csehek is a világon!

Az osztrák parlament megnyitására szünetelt hírt adni, hogy ők is élnek. Követelték a cseh államjogot és ráadásul — Magyarországból egy darabot.

Hogy micsoda alapon mernek a csehek így fellépni? azt bizonyosan a háború után

fogják megmagyarázni. Majd akkor beszélgetünk mi is egy és más dolgokról — van ugyanis megbeszélni valónk a hü csehekkel. De a társalgás témája nem az lesz, hogy mennyit adjunk Magyarországból a cseheknek.

Üdvözöljük a csehekkel úgy, a hogy megérdemlik s minden megérdemelt jót kívánunk hozzájuk teljesen méltó törökviszításokra.

A válság.

Wekerle és Andrássy előtérben Nem lesznek új választások.

Budapest, június 1. (Saját tudósítónktól.) A 8 Órai Ujságnak jelentik Bécsből: Illetékes körök úgy tudják, hogy új választásokra egyetlen komoly tényező sem gondol, mert az ország hangulata erre nem alkalmas és mert az sérelem volna a harctéren levő választókra.

Budapest, június 1. (Saját tudósítónktól.) A 8 Órai Ujság jelenti: Egyen lapoknak az a híre, hogy Barzevicsy Albert meghívását kapott volna a királyhoz, nem felel meg a valóságnak. Barzevicsy Albert Budapesten tartózkodik.

Budapest, június 1. (Saját tudósítónktól.) A Nsp írja: Wekerle Sándorról terjesztett az a hír, hogy kabinetalakításra nyert volna megbízást, annyiban nem felel meg a valóságnak, hogy rá ennél fontosabb feladat vár: a pénzügyminiszteri tárcsa ellátása. Wekerle tegnap és ma politikai barátaival tanácskozott politikai és gazdasági kérdésekről s a Pénzügyminiszteri Kózpont elnökével folytatott megbeszéléseket.

Budapest, június 1. (Saját tudósítónktól.) A király abból a célból, hogy a katonaképviselők a válság megoldásában részt vehessenek, elrendelte, hogy a katonai szolgálatot teljesítő képviselők június 8-ig szabadságoltassanak. A katonai képviselők nagy része már Budapestre érkezett.

Budapest, június 1. (Saját tudósítónktól.) Wekerle ma felkereste gróf Andrássy Gyulát és vele egy óra hosszat tanácskozott; politikai körökben azt egy Andrássy—Wekerle kabinettel hozzák kombinációba.

Milanó viz alatt áll.

Budapest, június 1. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik, hogy a várost a víz egészen elárasztotta.

Éheznek Venizelosz hívei.

Budapest, június 1. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A Times jelenti: Szaloniki környékét és a Venizeloszpárti területeket éhínség fenyegeti.

Új támadások Nyugaton.

Budapest, június 1. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: A Corriere hírt ad róla, hogy angol-francia offenzíva megújítása van készülöben. Az újabb harcok Toul és Verdun közt fognak lefolyni. E harcok az olasz hadsereg tsermentesítését célozzák.

Vilmos császár üdvözlése.

Budapest, június 1. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelenti Berlinből: Vilmos császár a következő táviratot küldte Károly király Ö felségéhez:

— Szívós küzdelemben új harcok estéjén Isonzó menti hadseregged dacol az olasz ellenség rohamival és támadásaival és azt megghiusítja. Üdvözöllek Téged és üdvözölöm csapataidat a nagy siker alkalmából. Isten továbbra is velünk less. Vilmos.

Ujabb belső zavarok Oroszországban.

Budapest, június 31. (Saját tudósítónktól.) Stokholmból jelentik: Oroszországból ismét nagy belső zavargásokról jelentenek. Egyik fogolytáborból megszökött lengyel légionárius beszéli, hogy őreit meg sem kellett vesztegetni s utlevél nélkül utazott keresztül Oroszországon. Oroszországban mindenütt a legnagyobb felfordulás van. A demokrácia szemelláthatólag nem képes a rendet fenntartani s közeledik az az idő, a mikor a rend fenntartása végett kénytelenek lesznek a polgári pártok a hatalmat kezükbe ragadni.

A cárt a Péter-Pál erődbe vitték.

Budapest, június 1. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: A Pétervári Távirati ügynökség jelenti: A front kiküldöttek tudomásul vették, hogy a cár fogoly. A legközelebbi munkás- és katona kongresszus követelni fogja, hogy a cárt a Péter-Pál erődbe szállítsák, a hová a cárok parancsára azelőtt annyi ártatlan embert hurcoltak.

Heves tüzezharcok nyugaton.

Berlin, június 1. A nagyfőhadparancsnok jelentik:

Nyugati harctér.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadserege. A tengermenti homokparton az Ypern-hajlásban és főleg a Wytschaete-szakaszon tegnap este a tüzezharcok harc nagy hevességre fozódott. Az ellenség összpontosított tüzhatással több helyen erős felderítő előretöréseket készített elő, amelyeket közsharcban mindenütt visszavertünk.

A Labassei csatorna mellett is egészen a Scarpe déli partjáiig a tüzezharcok hevessége ismét nagy erőre emelkedett. Itt az angolok felderítés céljából Hulluch, Cherisy és Fontalna mellett előtörték. Visszavertük őket.

A német trónörökös hadcsoportja. Az Aisne arconalon és a Champagneban a harcok helyzet változatlan. Tegnap reggel a Nauroy-tól délkeletre és a Moas Hauton egyik

vállalkozásunk alkalmával hatvan francia maradt kezünkön.

Albrecht württembergi herceg hadcsoportja. Semmi különös.

Támadás készül az orosz fronton.

Keleti harctér.

Smorgon, Baranovici és Bródy mellett, továbbá a szocow—tarnopoli vasut mentén a tüzezharcok hevessége felülmulta a röviddel eselőt szokásos mértéket.

Macedóniai front.

Bolgár előőrsök tüzezharcokkal megghiusítottak ellenséges előretöréseket a Vardar jobbpartján és a Dolran-tóól délnyugatra. Ellenségeink tegnap repülőink légi támadása következtében négy repülőgépet és három kötött léggömböt veszítettek.

Ludendorff, első főszállásvezető.

Az olaszok célja: Trieszt.

Budapest, június 1. (Saját tudósítónktól.) Karlsruheból jelentik: A Corriere della Sera jelenti: Az olasz offenzíva végét ért, újabb támadás pihenés és utánpótlás nélkül nem lehetséges, mégis az olaszok támadni fogják a Hamada állásokat, melyek a legutolsó jelentős akadályt képezik Trieszt felé.

A szocialisták a maguk nevében beszélnek.

Budapest, június 1. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: a magyar és az osztrák szociáldemokratáknak stockholmi utazása és tárgyalásai alkalmából némely körök azt a hamis nézetet alkották maguknak, mintha a szocialista kiküldöttek a külügyi kormány megbízásából tették volna nyilatkozataikat. Erre vonatkozólag a külügyminiszter kijelenti: A szocialista kiküldötteknek lehetővé tettük a határ átlépését, de a magyar és osztrák szocialisták se a külügyi kormány nevében, sem annak megbízottjaként nem tárgyalnak, hanem önszántukból és a saját felelősségükre.

Hatvan koronát kaptak a havidíjasok.

Kétségbeejtő helyzetbe jutott városi alkalmazottak.

Junius elseje nagy és kellemetlen meglepetést hozott Nagyváradi város szegény alkalmazottai egy részének, nevezetesen a havidíjasoknak és a hadbavonult napidíjasoknak.

A részükre járó havidíjak kifizetésénél egész hónapra alig kaptak 60-70 koronát, mert a város beszüntette az újév óta részükre kifizetett háborús segélyt.

Elképzelhető, milyen kétségbeesést okozott ez a dolog, különösen a családos havidíjasok és napidíjasok között. Némelyik 5-6 gyermekes ember azt sem tudta, mit csináljon a kapott csekély összeggel, amely még kenyérre sem elég egy családnak. Jól tudjuk, hogy a mai nehéz viszonyok mellett, még az eddigi segélyvel együtt részükre járó összegből is csak nyomorogtak, a most egyszerre olyan összegből kell családjukat fentartani egy hónapig, melynél többet keres egy héten egy napszámos is.

Ez teljesen indokolja azt a mérhetetlen kétségbeesést, amely a szegény alkalmazottakon erőt vett, mikor az erősen leszállított járandóságukat megkapták. A legtöbbször még arra sem jut belőle, ha a tej, burgonyát kifizeti, hogy tisztijárandóságát kiválthassa.

Tudvalevőleg a tanács úgy a havidíjasok, mint a hadbavonult napidíjasok háborús pótlékát nem vette fel az idei költségvetésbe, azon reményben, hogy ezeknek az alkalmazottaknak a részére is kintalja az állam a háborús segélyt.

A belügyminiszter azonban tudvalevőleg kijelentette a városhoz intézett leiratában, hogy havidíjas állásokat nem ismer a legújabbra nem ad állami háborús pótlékot.

A hadbavonult napidíjasoknak pedig azért nem adja meg a háborús pótlékot, mert ilyet a hadbavonult állami napidíjasok sem kapnak háborús pótlékot.

Ezt megelőzőleg azonban a törvényhatósági bizottság úgy határozott, hogy míg a miniszter kintalja a háborús pótlékot, azt Nagyváradi városa fizeti ki.

Egészen május végéig meg is kapták úgy a havi díjasok, mint a hadbavonult nyugdíjasok a háborús segélyt.

A belügyminiszter leirata folytán azonban a tanács arra az álláspontra helyezkedett, hogy tekintettel a miniszter elhatározására, továbbá arra, hogy ezen alkalmazottak részére a háborús segély a költségvetésbe felvéve nincs, azt a saját felelősségére ki nem utalhatja, hanem előterjesztést tesz a továbbiakra nézve a törvényhatóságnak.

Igy maradtak most kenyér nélkül a város legszegényebb alkalmazottai.

Addig, míg a törvényhatóság nem intézkedik, koplaljanak a szegény családok.

A havidíjasok, — akiket a miniszter nem akar ismerni, deára, hogy fel van-

nek véve a miniszter által 1879-ben jóváhagyott szervezeti szabályzatban, — tegnap deputációban voltak. Darabant Ferenc vezetésével dr. Cziffra Kálmán főispánnál, akinek előterjesztették szívet facsaró helyzetüket és sérelmüket. Ezenkívül még fokozza kétségbeejtő helyzetüket, hogy elvezetik a 300 koronás beszerzési segélyt és a családi pótlékot is.

Dr. Cziffra Kálmán főispán a legnagyobb szívélyességgel hallgatta meg a tisztelgők kérését s kijelentette, hogy bár már állásáról benyújtotta lemondását, de átérzve nehéz helyzetüket, megígérte, hogy amint a dolog eljé kerül, a legjobb indulattal jár el benne. Addig is kérjük fel a polgármestert, hogy azonkívül ismeresse vele a tényállást.

A szegény emberek küldöttei ezután a polgármesternél jelentek meg, aki kijelentette előttük, hogy a tanács szigorúan a miniszteri rendelet értelmében járt el. A megbízottak leszjtva távoztak a polgármestertől.

Végül Lukács Odön főjegyzőnél jelentek meg a kiküldöttek s kérték, hogy a segély ügyének elintézéséig az élelmezési ügyosztály hitelezzen listát részükre, hogy legalább kenyérük legyen a szegény családoknak.

Lukács Odön főjegyző kijelentette, hogy az élelmezési ügyosztály teljesen készpénzfizetésre van berendezve s így precedenst nem teremthet, azonban az az álláspontja, hogy a dolgot megoldhatná a tanács úgy, ha az elvont segélyt előlegképen kintalja, a törvényhatóság biztos jóváhagyásának reményében.

Bizton hisszük, hogy a törvényhatósági bizottság megegyezzen továbbra is a szegény embereknek az elvont segélyt és éhségnek nem akarja kintenni a város ezen jól bevált, dolgos alkalmazottait.

A kétségbeejtő helyzetbe jutott havidíjasok különben a következő kérvényt nyújtották be a város törvényhatóságához:

Nagyváradi város 35 létszámából álló havidíjas irnoka — a m. kir. belügyminiszter urnak 84767—III—1917. sz. leirata folytán, melyben felvilágosítást kér a város közönségétől arra nézve, hogy a havidíjas irnokok közgazdasági teendőket végeznék e, bírnak e nyugdíjjogosultsággal és a mi reaknéve a legfontosabb kérdés: miért van javadalmazásunk az 1913. évi LVIII. tc. ben megállapított javadalmazástól eltérő mérvben megállapítva? — a tekintetes törvényhatósági bizottsághoz kérelemmel fordultunk, amelyben az iránt eszedezünk, hogy smennyiben a várost 10-34 éve szolgáljuk becsülettel, mindannyian több családtaggal bírók és családfenntartók vagyunk és a sós legszorosabb értelmében közgazdasági teendőket végessük, (mivel hódatiszt, irattárnok, irnoki stb. teendőket látunk el) állásunkat a fizetési táblázat legutolsó XI. osztályába méltosítsák átszervezni.

Ezzel a kérelmünkkel kényszerből indítottan fordultunk a tekintetes törvényhatósági bizottsághoz és vagyunk bátrak kérni a

milyen tisztelt törvényhatósági bizottsági tag urnak segély és jektáltságunkon segített hivatalos kegyes támogatását, mert retencios nyomorunkból legyen elegendő csak annyit megemlíteni, hogy a 84 éve szolgáló családos havidíjas irnoknak a mai borsalmas, elviselhetetlen drágaságban is csak 100 koronát kaptunk meg; hogy ebből egy család egy hónapig megélhessen a mostani drágaságban, erre emberi érzéssel még gondolni is sok-sok nyomorgó család ellen való véték volna.

Ezen nyomorosságunkat a végső pontra fokozza az a legújabb tanácsi intézkedés, amely az eddig folyóított háborús segélyt a fenti miniszteri leirat folytán annak elintézéséig folyó évi június 1-től kezdődőleg beszüntette: ezt az intézkedést is havidíjas irnoki állásunknak ezen elnevezés vonta maga után, mivel az állami törvény ilyen elnevezésű állást nem ismer, a m. kir. belügyminiszter ur a háborús segély folyósítását a felvilágosítás megadásáig felfüggesztette.

Ezen siralmas nyomorunk feltárása után ismételtén kérjük a mélyen tisztelt törvényhatósági bizottsági Tag Urat, hogy állásunknak a XI. fizetési osztályba irnoki állású való átszervezése iránt beadott kérelmünket a legközelebbi közgyűlésen tárgyalatni és nagybecsű támogatásával előmozdítani kegyesen méltóságos.

Háborús segélyünknek további folyósítására pedig, mely a jelzett okból beszüntetett, a tekintetes Tanácsot a folyó évi június havi közgyűlésen meghatalmazni méltosítsák.

Nagyváradi, 1917 május 29. é.

Alázatos szolgál:
Nagyváradi város
havidíjas irnokai.

Vigyázz, ha jön a vonat!

1915 október hónapjának egy csöndes estéjén Kardó felől vonatot jeltett a Félix-fürdő állomásának harangja. A háromszoros harangjelt tudomásul vették az örök, de egy hajtány, amelyet Nagy Baláss és Tari József munkások hajtottak s amelyen Szarvas Pál mérnök és Misnai József pályafelügyelő ültek, nyugodtan tovább haladt az acél-síneken.

A kanyarulatnál aztán a hajtány belefutott a nagy sebességgel közeledő vonatba. A mérnök és a pályafelügyelő leugrottak a „bhuwágli“ról s elbáltották magukat:

— Leugorni! Ugorjék le mindenki.

A munkásoknak azonban már nem volt idejük az ugrásra, mert a vonat kivágta a sínéről a hajtányt s Nagy Baláss súlyosan megsebesült. A királyi törvényszék Szarvas Pál mérnököt és Misnai József pályafelügyelőt felmentette, mert elfogadta a vádlottak azon védekezését, hogy a csöngetést nem hallották.

A királyi ügyész feliebbezésére a királyi ítélő táblának Harmathy Károly kúriai bíró elnöklésével ítélkező tanácsa (Böhm Jenő és Gálbory József táblabírók, jegyző Alliquander Kálmán dr.) tegnap tárgyalta s bünpert.

Baróthy Pál főügyész helyettes tartotta a vádbeszédet. A királyi tábla közvesztélyű cselekményt látott a vádlottak tettében s ezért Szarvas Pál mérnököt 500, Misnai Józsefet 300 korona pénbüntetésre ítélte s a büntetést felfüggesztette.

Vádlottak semmisséget jelentettek be,

főgyőzhelyettes a büntetés felfüggesztése miatt felfolyamodott.

Hős katonáink küldöttségei Nagyváradon.

Az Áldozatkészség-szobor felavatási ünnepén.

Már most megállapítható, hogy a nemzeti Áldozatkészség nagyváradi ünnepe méreteiben és arányaiban olyan nagyszabású lesz, amire még nem volt példa ebben a városban. Eltekintve a nemes céltól, amelynek ható ereje a legteljesebb érdeklődést váltja ki, maga az ünnep olyan hatalmas méretű látványosság lesz, ami feledhetetlen emléket hagy minden szemlélőben.

A szoborbizottságnál már százszámra fekszenek a bejelentések, amelyek közlik, hogy mely törvényhatóságok, testületek, községek képviselői érkeznek meg az ünnepélyre.

Biharmegyeinek minden községe deputációt küld az ünnepélyre, amelyen előreláthatólag a vendégek egész serege fog megjelenni. De a legnagyobb örömmel várják a nagyváradi seregek harctéri küldöttségeit, amelyek parancsnokai vezetése mellett érkeznek az ünnepre. A nagyváradi 4 es honvédek harctéri alakulatátó a következő távirat érkezett tegnap:

Az Áldozatkészség Szobor Végrehajtóbizottsága Nagyságos Rómler Károly polgármester urnak Nagyvárad.

A m. kir. nagyváradi 4. honvédszázados ezred tisztái és legénységi küldöttsége vezetésénél az „Isonzó Csé”-nek leleplezésén örömet részt vesz.

Kratochwill ezredes,
a m. kir. 4. honv. gy. ezred parancsnoka.

Ugyancsak tegnap érkezett a következő távirat is.

A cs. és kir. I-es számú huszárszázados parancsnokától.

Nagyságos Polgármester ur!

Biharvármegye és Nagyvárad város szoborbizottságának a mai napon hozzám juttatott felhívására, kérem szíves tudomásul venni, hogy hála elt szívvel, örömmel vesszük részt, egy velem együtt 4 tagú tisztii s 5 tagú legénységi küldöttséggel a hősihalált halt nagyváradi és biharmegyei katonák árvái és özvegyei javára emelt szobormű leleplezésének ünnepélyén.

A város és megye társadalmának a nemes, lélekemelő, lelkesítő hatása alatt, lankadatlanul küzdünk tovább — bár meddig tartson is a háború — végességig magyarosan!

Táboriposta 648, 1917 május 29.

Nagy Ákos,
ezredes.

Az I-es huszárok parancsnoka hasonló tartalmú táviratot küldött Obrincsák István ezredes és Fráter Barnabás alispán elnökökhöz is, akik Nagy Ákos ezredes lelkes levelét örömmel vették tudomásul.

* Megbízható újsághirdetőt keres a Tiszántúl kiadóhivatala, azonnali belépésre.

Igazán a militarizmus ellen küzdenek-e?

As ántánt így mondja, de csak mondja, mert Anglia harca voltaképpen a német kereskedelem ellen irányul. Hasonlítunk csak össze az ántánt haderejét és hajóhadát (mert ez is a véderőhöz tartozik ám!) a központi hatalmakéval. Amott az állandó hadsereg békelétszáma 4 millió ember, míg emitt csak 1 és fél millió, a hajóhad tonnatérfogata amott együttesen 5-6 millió, emitt csupán 1-3 millió tonna. A hadilétszám jelenleg nem állapítható meg pontosan, de hogy ez is nagyobb odaát, mint emitt, kétségtelen.

Am nézzük a kereskedelmi flottákat! Anglia kereskedelmi flottájának magának 14 millió tonna hajóereje volt a háború kezdetén, Németországnak csupán 3-5 millió tonna, az egész ántántnak 282 millió tonnája, a központi hatalmaknak csupán 42 millió tonnájuk, tehát csak egy hatodrésze. Egerszerű számtani példa, hogy meddig tarthat még a háború, ha a bámulatos precízióval dolgozó buvárhajók havonként közel 1 millió tonnát elsüllyesztenek a ha azonnaltól azt is számításba vesszük, hogy nem is kell az egész hajótört elsüllyeszteni, hanem elégséges, ha a hajótört megbontása és visszatartása a tengeri forgalomtól mértani arányban nő az elsüllyesztett hajók számához.

A hajótört alapja a tengerentúli kereskedelemnek és ez teszi nagyrészt a külkereskedelemnek.

Es éppen azt akarja Anglia veresnyitársak nélkül magához ragadói és a kezében tartani. Ezért készítette elő már évekkor elött a háborút Németország ellen, a célra hozta össze az ántántot még pedig nagy ügyességgel, mert a magához csábított hatalmak nem vetik észre, hogy voltaképpen önön kárukra mozdítják elő csupán Anglia ónsz érdekeit.

Legjobbban mutatja ezt egy fűtő pillantás a kiviteli kereskedelemre. A háború előtt az ántántosok évi kivitele 51633 millió márká értékű volt, ellenben a középponti hatalmak évi kivitele csak 12871 márká, tehát csak egy negyede amannak és még azt is sajnálták és irigyelték tőlünk. Angliának gyarmataival együtt egymagában 21 milliárdnyi, Németországnak csak 10 milliárdnyi kivitele volt.

Csakis a meglehetősen mértékben a saját országaiában rendelkezésünkre álló nyersanyagok sznyhitették a mi hadviselésünket.

Van vasunk és szénünk. Ámde ez sem annyi, mint az ántánté. 1909-ben Németország, Ausztria, Magyarország, Belgium és Franciaország (ezek tulajdonképpen nekünk termeltek) 198 millió tonna nyersvasat termeltek, az ántánt országai u. m. Anglia, az Egyesült-Államok és Oroszország 388 millió tonnát, tehát a dupláját.

Szent Németország, Ausztria Magyarország, Belgium és Franciaország (melynek szénmedencéi most jobbjára a mi kezünkben vannak) 1908-ban 3247 millió métermázsát termeltek, míg az ántánt termelése 7177 millió métermázsá volt. Az egész világ széntermeléséből Angliára 24 százalék, Németországra 20 százalék, Franciaországra 8 százalék, Belgiumra 2 százalék, Északamerikára 28 százalék, Oroszországra 65 százalék, Ausztria Magyarországra 4 százalék esik.

Petroleumból (Romániát beleértve, mely a világtermelés 3 százalékát teszi) 8 százalék esik csak a központi hatalmakra, 92 százalék az ántántra.

Arany jóformán csak a középponti hatalmaknak utólréhatatlan területeken található, főleg Amerikában, míg nálunk elenyésző csekély mennyiséget bányásznak. Ugyanez áll a rézre is. Csak a cink, ólom, alumínium termeltek nálunk is nagyobb mennyiségben.

A világ gabonatermése (buzs, rozs, árpa,

zab, tengeri) 3000 millió métermázsá. A középponti hatalmak ebből a mennyiségből 500 milliót termelnek, tehát egy hatodát; ez nem kedvezőtlen eredmény a lakosok számához képest és azonnaltól megjegyzendő, hogy ebben a számban csak az európai Törökország foglaltatik, mert az ázsiairól ninosenek megbízható adataink és hogy azonnaltól az orosz (600 millió mm.) gabonatermésből is egy kétszeres, a Romániából (50 millió mm.) egy nagyobb rész szintén a mi rendelkezésünkre áll.

Végül a famennyiség! Az erdőterületeiből egy-egy lakosra esik Németországban 25 ár, Ausztriában 37 ár, Magyarországon 47 ár, Törökországban 70 ár, Bulgáriában 64 ár, Boszniában 162 ár, Szerbiában 31 ár, Romániában 43 ár, Franciaországban 25 ár, Ausztriában 3, Oroszországban 13, Belgiumban 7, Oroszországban 200, Finnországon 698 ár. Ez dolgában tehát jól állunk.

No de nem az ércék, a szén, a terület és a lakosság száma döntik el a háborút, hanem a szellem, mely a hadban állókat lelkesíti, mely az emberekből hősöket nevel, a földből élelmet hoz ki, az ércékből a szénből nem pihenő találékonysággal minden csak képszelhető munkatermékekkel teremti s a mi nyersanyagokból hiányzik, azt a meglevő eszközök szeniális átalakításával kípótolja. Ep ebben a háborúban elégszer tapasztaltuk, hogy a tulerőnek nem kell föltétlenül birtokunkba lenni, hanem elég, ha a döntés helyén és idején rendelkezésünkre áll. Ebben bizhatunk!

A hadikölcsön jegyzése.

Diszelődés a színházban.

A hatodik hadikölcsön jegyzése sikere érdekében az inféző és körzeti bizottságok lankadatlan erővel folytatják tovább a propagálást és a körzeti bizottságok pedig személyes kapacitációkkal viszik előre a siker felé a hadikölcsön jegyzés ügyét.

Igen nagy agítálást fejt ki Velence, Váralja és Csillagváros körzeti bizottsága és most már a harmadik értekezletet szándékozik vasárnap délután 6 órakor a Rólich téle vendéglőben megtartani.

Az értekezletre a városrészek ötven tagú bizottsága külön meghívót adott ki és a bizottsági tagok vállalták azon kötelezettséget, hogy a siker érdekében mindegyik legalább öt olyan polgár társaságában fog megjelenni az értekezleten, akik a hadikölcsön jegyzésben résztvenni szándékoznak.

Ha figyelembe vesszük, hogy a városrészek polgársága nem szokott megmaradni az ígéreteknel, már előre bizonyosra vehetjük a teljes sikert.

Löwenstein Zsigmond körzeti bizottsági elnök, különben a körzeti bizottság tagjaival együtt a következő meghívót adta ki:

Váralja, Velence és Csillagváros polgárságát folyó hó 3-án délután 6 órakor (vasárnap) a Rólich Lajos vendéglőjében Kolozsváry utca 96. szám alatt tartandó értekezletre ezennel meghívjuk. Nagyvárad, 1917 évi június hó 1-én. Löwenstein Zsigmond elnök. Andriaka József, Benedek Simon, Blau Mór, Dancs János, Eisele Sándor, Fridlender Elnő, Friedmann Félőp, Feldheim Sámuel, dr Feldmann Sámuel, Feldmann Mór, Fekete Sándor, Fehér Dancs, Goldmann Márton, Guttmann Sámuel, Gottard Vilmos, Gerő Jánó, Grósz Géza, Halász Gyula, Hónig Mór, Kiss Gyula, Kiss Károly, Kovács József, ifj. Klein Sámuel, Lőkóvits Lajos, Molnár Gábor, Mahringer Károly, Meisel Ferenc, Markovits Dancs, Neubrunn Jakab, Pásztor Ferenc, Pell Bernát, Rólich József, Rippner Farkas, Silber-

mann József, Szalay József, Sándor János, Szodoray Tamás, Spitz Gyula, Sternberg Salamon, Tokay Mihály, Török Sándor, Unterleider Salamon, Varga László körzeti bizottsági tagok.

Az értekezleten a hadikölcson jegyzés pénzügyi elnökét Pásztor Ferenc az Új városi Takarékpénztár igazgatója fogja ismertetni, aki már a múltkor is a Szilgietzi színházban tartott értekezleten igen nagy sikert ért el, amikor rövid egy fél óra alatt 46.000 korona jegységet gyűjtött. Gyancsak megfog jelenni az értekezleten Szőke Sándor a Pesti Kereskedelmi bank főnöke, Szeme Miklós a Magyar Általános Hitel bank cégjegyzője és Friedländer Ernő a Kereskedelmi és Forgalmi bank igazgatója, aki eddig minden értekezleten jelen volt és igen szép sikerrel működött.

Disszeladás a színházban.

A hatodik hadikölcson propagálása érdekében működő intéző bizottság tagjait felkértem, hogy a Szilgietzi színházban folyó és június hó 9-én tartandó disszeladás megrendezése érdekében szükséges megbeszélések végett szombaton délután 5 órakor hivatalos helyiségemben (Városháza földszint 32. szám) megjelenjen szíveskedjenek.

Nagyvárad, 1917 év június hó 1-én.

Juricskay,
pénz és adóügyi tanácsos.

Jegyezzünk hadikölcson a Népszövetségi Hitelszövetkezeti bizottság tagoktól és a szövetkezeten kívüli állóktól is elfogadnak Hivatalos órák naponta d. e. 10-12 ig és d. u. 3-5 ig.

Polgár Mariska gyűjt a Gyermeknapokra.

A program: hangversenyek, előadások, tombola, sorsolás.

Hirt adunk már az ezidő Gyermeknapok lényes műsoráról a közölkük, hogy június 3-án vasárnap az összes nagyvárad templomokban kiűnő programmu templomi hangversenyek lesznek belépődij nélkül, urna gyűjtéssel kapcsolatban.

A június 4 iki urnagyűjtések, tárgy és élelmiszer sorsolások iránt igen nagy az érdeklődés. A kisorsolando élelmiszerek az azili rendezőbizottság és városunk lelkes és áldozatkész hölgyei és kereskedői jóvoltából napról-napra szaporodik s eddig is már jelentékeny cukor, kávé, boró, liszt, bab, dió, csokoládé, különféle palackosott italok és egyéb ajándék tárgyak gyűltek össze a sorsolást vezető ügybuzgó Polgár Mariskánál, aki (Szalárdi utca 9. II. em. 6. sz. alatti lakásán) a nemes oél érdekében további küldeményeket vasárnap délig készséggel elfogad.

A tombola jegyek ára minimális 20 fillér lesz s ezért is minél több kisorsolando tárgy szükségeltetik, s mindenki aki csak egy-egy tárgyat is küld kisorsolásra, a Gyermekvédő Liga nemes oélját és a nagyvárad hadiárva ügyét segíti elő.

A rendezőség gondoskodott különféle szórakoztatásokról is. Vasárnap és hétfőn vérszene lesz a Bémer téren. Délután 3-5 óráig a Bémer téren felállított 3 sátorban fog megtörténni a nyeraménytárgyak kisorsolása Polgár Mariska vezetésével, míg az

előrusító sátorban Halász Zsigmondné, Reidner Gyuláné, Fekete Ilonka és Kazinczy Mariaka urhölgyek fogják a rendező bizottság felkérésére az előrusítást vezetni. Vasárnap délután 5-7 óráig nagy konfetti és serpentin csata fog lezajlani a Bémer-tér és Rákóczi uton.

Július hó 4-én hétfőn urnagyűjtések lesznek és délután 3-5 óráig az „Apolló” mozgószínházban Pásztor Ferenc bankigazgató rendezésével gyermekelőadás fog megtartatni. Ezen előadásra már eddig az összes földesintéti üllő és erkélyjegyek elkeltek s már csak korlátolt számban kaphatók a szőllye és pábolytűlések 2 koronájával a Sipos féle Bémer téri tőzsdében. A gyermek előadásra a koronásai filmek teljes sorozatát fogják bemutatni, ezenkívül Vajnovszky Vilma, Dózsa István és Rákosi Ferenc fognak különféle szórakoztató számokkal szerepelni. Az „Apolló” mozgószínház igazgatója Székely Jenő a rendezőbizottság felkérésére ezen gyermekelőadás teljes jövedelmét a nemes oél iránti tekintetből átengedte a Gyermekvédő Liga és a nagyvárad hadiárva részére. A rendezőbizottság által kibocsájtott gyermeknapki bűlyegyekből már eddig közel 2000 korona jövedelem folyt be s már ezen összeg is nagyban előmozdítja az ezidő Gyermeknapok kiváló sikerét.

HÍREK

Lukács Ödön

polgári hadiérdemkeresztje.

A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Lukács Ödönnek, Nagyvárad polgármesterhelyettesének buzgó és eredményteljes működéséért a másodosztályu polgári hadi érdemkeresztet adományozta. A királyi elismerés nagy és jelentős érdemek jutalmazása.

Lukács Ödön a nagy háborus idők világrengésében Nagyvárad közlelmiszésének mintazerü szervezésével s annak folytonosságban tarásával olyan nagy kvalitásokról, szervező képességről s polgári erényekről tett tanubizonyságot, amely elfelejtethetlen lesz a város történetében.

A királyi kitüntetés szeket az érdemeket jutalmazata, amelyekhez kemény, önzetlen, kitartó és céltudatos munka árán jutott a kitüntetett, aki a legnagyobb polgári háborus elismerést, a Signumlaudis civilist csakugyan kiérdemelte.

A királyi kézirat a következőképen szól:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére Lukács Ödönnek, Nagyvárad törvényhatósági joggal felruházott város főjegyzőjének a háboru tartama alatt teljesített buzgó és eredményes működése elismeréséül a II. osztályu polgári hadiérdemkeresztet adományozom.

Kelt Luxemburgban, 1917. évi május hó 17-én.

KÁROLY s. k.

Báró Rossner Ervin s. k.

* **Az apoloiai kurzus befejezése.** Az Orsolya zárda termében tartott apoloiai kurzus befejezéséül a kurzus hallgatói vasárnap reggel egynegyed 9 kor közös szent áldozáshoz járulnak a Szent László templomban. Ugyanakkor Te Deum lesz. A szentmisét a kurzus előadója Gálffy Sándor reáliskolai hittanár tartja.

* **A püspökségi bérletek ügyében egyes lapok — úgy lát-szik, közös forrásból eredő — olyan híreket közölnek, mintha a szerződés jóváhagyását a király megtagadta volna. A valóság az, hogy a szerződéshez az összes illetékes fórumok hozzájárultak (mese tehát az, mintha a kalocsai érsek tiltakozott volna ellene), a királyi jóváhagyás azonban még nem történt meg. Ez a mai helyzetben, mikor a király a politika életbevágó ügyeivel van lekötve Magyarországon és Ausztriában egyaránt, semmi különös dolgot sem jelent.**

* **Az Urilányok Mária-kongregációjának közös szent áldozása** vasárnap reggel 7 órakor lesz a várad olassi plébánia templomban.

* **Adományok az Áldozatkész-szobor javára.** A legszébb reményt veti a jövőbe Nagyvárad város és Biharvármegye társadalmi közbizonyos nékiül való köteleességérzete, a háborubban elesett hős katonáinak özvegyi és árváival szemben. Az özvegyek és árvák sorsáról megható áldozat-készséggel gondoskodik az egész vármegye közölsége, úgy a legszébb reményekkel eltelve nés a szoborbizottság akciójásnak teljes sikere elé. A következő adományok folytak be:

Farkas Izidor 20, Kurländer Jenő és neje 20, Wechsler József 10, dr. Szilvási Géza ezredorvos 20, Fischeher Jakab és neje 20, Weiszlovics Lajos és neje 40, Schvarcz Antalné 10, Szilágyi Zsigmond 20, Tócsár gyűjtése 18, Krám László 10, Vámos Gyula 20, Reichensberg Jakabné 2, Dautsch K. J. cég 100, Micskei Lajosné 5, Rendőrség koszoru megváltás 11, S. bertyén Lajos és neje 20, a premontrai főgimnázium III. B) oszt. 30, Leipzig Lajosné 20, a cs. és kir. 5. sz. bombavető különítmény tisztikara és legénysége Lakos Róbert százados iránti rokonszenve folyán Lakos Lajos halála alkalmával koszorumegváltása címén 272, Szent Antal gyógyezertár gyűjtése 1 kor. 46 fillér, Krám László 10 Varga Mihály 10, Markovics Kálmán 15, Deák Erzsébet 2, Teleki Zsigmondné Gyuláné Zsigmond emlékére 30, Jankó Antal utóda 30, ifj. Klein Simuel 10, Horváth Lászlóné 10, Horváth Ernánus 5, Dióssy Ferenc 10 korona.

* **Gramma Aranka halála.** Május hó utolsó napján költözött el májusi lelke, mely gyászba borítva a családot s őszinte fájdalmat s részvétet kelte ismerősei, barátai körében, különösen a missziótársulati leányklub kebelében, amelynek az elhunyt kezdetűl fogva buzgó tagja volt. Az első gyűlésen s az énekórákon vidám lelkülettel jelent meg, de a hirtelen fellépő s rohamosan pusztító kór ágyba, majd a sirba döntötte. Súlyos szenvedésében az ima szárnyán lebegett nemes lelke s ragyogásával vigasztalta s erősítette bánatos szüleit, akik szent megadással és mély bánattal fogadták a megváltóhatatlan tónyt: május 31-én reggel egynegyed 5 órakor életének 19. évében meghalt. A missziótársulati leányklub testületileg jelent meg a bánatos családnál, amelynek mély meghatottsággal fejesték ki részvétüket s testületileg jelent meg június 1 én d. u. 6 órakor a temetésen s június 4-én hétfőn reggel 8 órakor a premontrai templomban szent mise áldozatot mutat be érte, amelyre a leányklub tagjait s az összes ismerőseit meghívja az elnökség.

* **Burián Budpesten.** Báró Burián közös pénzügyminiszter megérkezett Budapestre.

* **A szalacsi plébános a hadi árvákért.** Léki Kornél szalacsi plébános nem régiben vesztette el feleségét, Léki Nándort, aki ny. pénzügyigazgató volt s mióta nyugdíjba ment, plébános fiánál lakott. Léki Kornél most atyja emlékére hídtelecön kétvényekben 12,000 korona örök alapítványt tett a nagyváradi Szent Vince intézetben egy gyermek — elsősorban hadiárva nevelésére. Az alapítvány már az őszön kezdődő tanévben megnyílik s annak betöltésénél szegényebb tisztviselők árvái előnyben részesülnek. Hasonló nemes lelkűtől vezetve ugyancsak atyja emlékére még 12000 korona alapítványt tett a plébános a szalacsi szegények számára, kik között az alapítványi tőke kamatait az édesatyja nevenapján osztanak ki. A nemescélú alapítvány szép világot vet az alapító nemes gondolkodására és hálaérzetére.

* **Előléptetett katonaeorvosok.** A hivatalos lap közli, hogy a király tart. főorvosává léptette elő Iutia Tivadar dr. 57. gyalogezredbeli segédorvosát, tart. egészségügyi hadnagyokká, Kovács József 101. gye. bell, Klein László 70. gye. bell egészségügyi zászlósokat.

* **A városi tisztviselők nem kapnak kevesebb segélyt.** A tisztviselők rubázati bevezetési segélyéről szóló miniszteri rendeletet egyesek úgy értelmezték, hogy a városi és községi alkalmazottak kevesebb segélyt kapnak. Ez tévedés, mivel a rendelet csak azt mondja, hogy a városok és községek által esetleg kiutalt vagy kiutalható háborús segélyek évi összege levonandó az állam által nyújtandó segélyből. Ez a rendelkezés csak azt célozza, hogy a városi és községi alkalmazottak esetleg néhány előnyösebb segélyezésében részesüljenek az államalaknál.

* **Megjött az eső.** Az aggodtató szárazság, ugylászik május elmúltával véget ért. Tegnap hajnalban rövid ideig tartó zápor némi enyhülést hozott a már kiizzott földre. Az elárvult és elárvult növényzet feltölt. Csak az a kár, hogy rövid ideig tartott az eső s mire a hajnal beköszöntött, csak a nyoma látszott a sápornak. Reméljük azonban, hogy most már gyakrabban lesz esőnk s a majd el nem pusztult vetemények helyre jönnek némileg. Különösen Bihar megyének nyugati, déli és északi részén pusztított a szárazság. Belényes, Élesd vidékén nagyobb örök voltak a vetések igen szépek. A legnagyobb pusztulás Nagyváradtól Püspökkladányig észlelhetők. Békésmegyében, a Dunántul és a déli vármegyékben elég szép a vetés, Erdélyben pedig kitűnő termésre van kilátás.

* **A Solymosi képszalton új képek költött nagy élvezettel válogathat a műbarát.** Nagy kelendőségük van Szilányi tájképeknek és a Pörge Gergely pompás kis vásáros jeleneteinek. Általában a mai képvásárlók szeretik a derb, szines, az élet szelid örömeit ábrázoló képeket és a gondos aprólékos munkát. Ezért páratlan kelendőségük van a Neogrady hangulatos squarelljének, a Pálya Celestin művész csendjeteinek. De a komoly műbarátok nagy megértéssel vásárolják a Nyilas Sándor képeit. A művész első hete arról tanulmányozta, hogy az utolsó esztendő nagy forgalmában a műkereskedők

höz került műtörteket most mobó kedvvel vásárolja a közönség. Egy hét alatt több mint öven képet vásároltak meg a Solymosi képszaltonban.

* **A szikvizelő fe'emelését jóváhagyta a miniszter.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága módosította az ásványvíz és szikviz adóról szóló szabályrendeletét s az adóteteleket a belügyminiszter jóváhagyásával ellátva leküldötte Nagyvárad városához.

* **Előkészületek a Gyermeknapra.** A Gyermeknap rendező bizottsága felkéri az urna és perselygyűjtések vezetőségére felkéri a védőkövet, hogy a megküldött levelezéspon meggyekedjenek sürgősen bejelenteni a kijelölt urnákhoz felkért és beosztott helygek névsorát, tekintettel arra, hogy nem vállalás esetén a rendező bizottság helyettesítésükről gondoskodni fog. — A rendező bizottság.

* **A kacsák.** Egyik kitűnő kávéháztulajdonos megkérdi munkatársunkat:

— Mit szól az általános titkos választói joghoz?

— Okkal-móddal hiva vagyok én is, hangzik a felelet.

— Persze, félnek az urak, hogy beszabadul a sok Jakab az országházba.

— No ugyanolyan fáradsággal a sok keresztény is bemehetne az országházba, ha egy kicsit összeszervezkedne.

— Jaj, uram, mondja a kávé, az nem ugyan. Láttam már, hogy eszik a liba, csirke és a kacska, ha eléjük öntik a kukoricát? A liba és a csirke nagy módosan lassan szedegetik fel a szemet. A kacska nagy tányérszerűen végigsepi a kukorica kört, s háp-háp-háp, befal mindent egyszerre. Ezek a kacsák a Jakabok.

* **Talált tárgyak.** Folyó évi május hónapban találtatott több pénztáros némi pénztartalonnal, órával, gyári kulcsok, igazolt tulajdonosok átvehetik a rendőrség II. em. 8. számú szobában. — Találtatott egy Stokker László névre, a K. u. k. Elapp. Stat. Kdo. Liens által kiállított szabadságolási igazolvány. Tulajdonosa átvétele végett jelenikszék a katonai rendőrség szobájában. Vár.

* **A nagyváradi kereskedők közösen akaratot ehatároztak,** hogy 1917 június hó 1-jétől üzletüket vasárnap egész nap zárva tartják. (Kivételek képeznek az új év és a nagy ünnepeket megelőző vasárnap). Ezután is tisztelettel kéri a nagyérdemű közönséget, hogy bejárásait hétköznapokon eszközölni sziveskedjen. Egyszermind tisztelettel kéri azokat az üzlettulajdonosokat, kik a megegyeséről nem tudnak vagy eddig tudni nem akartak, sziveskedjenek ugyan megvárni, mint alkalmasított munkatársaik lelki és testi ápolhatása érdekében a vasárnap 2 és fél óráig nyitóláról lemondani és családjukukat mindnyájuk közös céljaitért türelmi tartózkodással kifejezésre juttatni. Bizony nagyon megérdemlik az 1 napi pihenést, kik 6 nap egymásután raggal 7 órától este 7 óráig folytonosan dolgoznak. Minden munkatársat megértjük, eléggé sajnós, hogy eddig nálunk törvény nem léteztette.

* **Petuskalintó MOKKÁ** biztos szőnyegek. Ár 1 korona 80 fillér. Kapható kiskörmög Farkas István Apolló drogeriájában Békéscsaba 7/B.

* **A Püspök fürdőben hétfőn délelőtt a kápolna és verdeplő közötti sztaloknál elvessett egy szürke vadmacska-béka.** Becsületes megtaláló kériük a kiadoba beadni, hol illő jutalomban részesül.

* **Elsőrendű hántott vargafai erdei métere husz korona** a Szent István erdőben (Püspökfürdő felett) átvéve. Frustráryk Meisz János borkereskedésében, vagy a megfizet nál az erdőben

* **10 butorozott utcai szoba.** A Zoldfa épület emeletén rövidebb-hosszabb időre kiadó. Egy ágyas szoba havonként 50 korona, két ágyas szoba havonként 75 korona. Felvilágosítással szolgál a szobakezelőné. Telefon 14—00.

* **„Korona szappan-por.”** Nem kell szappan, sem szóda, sem mosópor. Hőféhérré mos, a ruhának nem árt, minden esomagon a törvényszéki vegyészeti tanúsítvány. Egy félkilós doboz ára 25 kgr. ruhára 1 korona. Egyedüli főraktár: Farkas István „Apolló drogeria” Nagyvárad. Telefon 13—02.

* **Köhögés, hurut, rakodtság és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású a Farkas-féle hurut szeletke.** Ár 1-20 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tajkonaszorla kapható.

* **Gyönyörű rózsás arca** a nő legszebb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémet és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát, elűnteti a ráncokat, szeplőket, miteszereseket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösségeit. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimánóczy-palota.

IRODALOM

* **A Társaság.** Az a heti új számban, mely a szokott gazdag és változatos tartalommal jelent meg, Bónyi Adorján folytatja Szeverin című regényét, Dobay István pedig stockholmi utjától közöl érdekes utitársat. Fabinyi Lili a néhai trónörökös-pár sarajevói emlékeiből ír hangulatos ismertető cikket. Tóth László hosszabb költeménye mellett Eodródi Béla, Bardócz Árpád és Kelemen Viktor versei, a régi magyar társaságot ismertető közlemények folytatása, ezindáig a irodalmi kritikák egészítik ki a gazdagon illusztrált szám tartalmát. A Társaság előfizetési ára egész évre 28 K, félévre 14 K, negyedévre 7 K. Mufatározatszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, IV., Reáltanoda-utca 18.

* **Zászlónk** legjobb ifjúsági magyar folyóirat most megjelent 9—10. füzetével sárja XV. évfolyamát. A füzet ismét szebbnél szebb, érdekesebb érdekesebb közleményeket tartalmaz. Sik Sándor pompás versei, Pal Ödön, Radványi K., Szikszay K., Kosma J. költeményei, elbeszélések, tréfás és tudományos cikkek egész sorozata élénkíti a füzetet, melynek minden sorát örömmel, élvezettel és tanulással olvassza a diák. Különösen pompás Sárándy Istvánnak Halmi szigetéről „Egy furcsa ország” címmel adott humoros leírása. A Zászlónk előfizetési ára egy évre mindössze 3 korona. Szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, VII. ker. Damjanich-ut. 50 szám alatt van.

* **A Szent-István Akadémia Értesítője.** A Szent István Akadémia Értesítőjének 2. száma Reiner János főtitkár szerkesztésében most hagyta el a sajtót. Az értesítő közli az ülési előadásokat és felolvasásokat, hivatalos részében a jegyzőkönyveket és végül a halálozásokat. A terjedelmes füzetben a tagok névsora is közölve van. Kiadja a Szent István Akadémia.

* **Mikszáth Kálmán anekdotái.** Az új olasz Mikszáth kiadásnak most megjelent két kötet: Anekdoták könyv I—II. paratlan irodalmi csemege. Legnagyobb humoristánk nek kiadatlan anekdotáiból van itt összeállítva két kötetre való. A tréfás helyzetek és apró rajzaiban csillog igazán a nagy író pártos jókedre, nagy stilművészete, Mikszáth több mint negyven esztendő írói pályáján állandóan írt ilyen apró esetsket, tréfás karcolatokat. Ez apró remek legnagyob ré-

ezze addig rajta volt a magyar közönség elől, most teljes egészében betekintni lehetünk az aszketizáló Miksáth. Irór, politikusok, esztészek, nagy emberek és kis ismeretlenek életéből rengeteg irása van felhalmozva ebben a két kötetben. Egy egy kötet fűzve 3, kőtre 4 K 50 f ért minden könyvkereskedésben kapható.

ZENE és MŰVÉSZET.

A mostani leányok. A mostani leányok tragikusan borús sorsát írta meg Kalmár Tibor, a kiváló költő abban a versében, amely Kurucz János gyönyörű, hangulatos zenéjével a Százszáz Zenéje 11-ik számában jelent meg. Az irodalmi és zenés szennő elő-számba menő dal mellett Eysler Odónnak, a világhírű bécsi komponistának értékes, finom keringője és Buday Dénesnek pattogó, vidám mulatósdala jelent meg az új számban. A folyóirat negyedévi előfizetése 4 korona. Kiadói: V. Kálmán utca 22. szám alatt van, ahol az eddig megjelent összes számok kaphatók. Előfizetéseket elfogadják a helybéli könyvkereskedők is.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szombat délután: Gólem.
Szombat este: Iglói diákok.
Vasárnap délután: Mágna Miska.
Vasárnap este: Tatarjárás.

Zsigmond Anna Debreczenben.

Zsigmond Anna színházunk kedvelt primadonnája Debreczenben vendégszerepelt. Első felépte szerdán volt a Csárdáskirály nőben, aztán a Mágna Miskában és Vigóvegyben játszott, ma este ismét a Csárdáskirálynőben bucsuzik. A Debreczeni Újság így ír róla:

"Zsigmond Annát csufolt, az utolsó helyig eladott nézőt fogadta jelszóval annak, hogy nem felelték ei és szívesen látják viszont. Zsigmond Anna a Csárdáskirálynőt játszotta mindvégig szívesen, kedvesen, elegánsan. Előadta az énekszámait, a megjelenésével, az egész pompás egyéniségével. Nagy sikere volt a felvonások végeztével szíves, szívesen alig akaró ováclóban részestettek és virágokkal halmozták el."

Farkas Pál az Iglói diákokban.

Farkas Pál, a Szigligeti-színház régi, közkedvelt és most újra szerződött komikus, ma este — mint arról már hírt adtunk — fellép az Iglói diákok egyik pompás tanárszerepében. Farkas Pál már tegnap Nagyváradra érkezett, ahol kartársai és ismerősei a legmelegebb szeretettel üdvözölték.

A Gólem, ma, szombaton délután kerül színre a már ismert szereposztással.

Vasárnap délután — Mágna Miska.

Szabeni Margit váratlan megbetegedése folytán a vasárnap délutánra hirdett Moszikirály helyett a közkedvelt Mágna Miska kerül színre.

Jegyváltás a Swärström-estékre.

A színházi pénztár ma, szombaton kasszi meg a három Swärström-estére a jegyek árulását. Hétfő a Három a kislány Médijét énekli a világhírű dán művész, kedden ugyanebben a szerepben lép fel Swärström Walburga, aki szerdán, vendégszereplés utolsó estéjén a Hoffmann meséi bármes női szerepét játssza. Ma, szombat reggeltől kezdve a színház mindhárom Swärström-estére megkezdik a jegyek árulását.

APOLLÓ mozgó-színház	Szombat
	Az agra kincse dráma.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.	

WIBADÓ mozgó-színház	Szombat
	A szerelem hatalma szimű 4 felv.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.	

UKANIA mozgó-színház	Szombat
	A farkas szimű 5 felv.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.	

KÖZGAZDASÁG

Vásári árjegyzék:

	Árak	Forgalom
Tiszta busa	K 41:50	mm.
Rozs	" 33:50	"
Árpa	" 33:—	"
Zab	" 40:—	"
Tengeri	" 30:—	"
Burgonya	" 26:—	"
Borsó	" 1:40	"
Lanassa	" 1:40	"
Bab	" —76	"
Kölsékása	" 2:00	"

Liszt.

	Árak	Forgalom
Láng	K 1:08	
Zsemle	" —70	
Fehér kenyér	" —54	
Barna kenyér	" —50	

Takarmányféle.

Szána fuvarral 100 kg. kánt	K 40—50
Szalma	" 8—10
Alom szalma fuvarral 100 kgkánt	" 7—8
Zsupszalma	" —
Lucerna v. lóhere	" 60—80

Tüzifa.

Bükk ürkm. fuvarral	K 30—
Tölgy	" 30—
Cser	" 35—

Vegyések.

Marhahus I. osztályu	K 8—8 80
Ó-bor literje	" 6.—
Új bor	" 4.—
Szilvápálinka literje	" 10.—
Sasz literje	" 10—11:50
Mész mm. kint	" 36.—
Szalonna kg.-ként	" 9:60—
Verezhagyma	" —75
Fokhagyma	" 5.—
Barnakenyér	" —51
Szalonna, nyors friss	" 9:60—
Kölsékása kg.-ként	" 2.—
Sertéshus	" 7 40—
Juhus	" 5 60—
Egy liter kóla	" —50

Jószágok. — Szarvasmarhaféle:

	Árak K-ban	Forgalom
II. oszt. jármosókör	4000—6000	60 drb
III.	2000—4000	126 "
Vágómarha élősúly kilója	4.00—4.20	152 "
Fejőstehén	900—3000	146 "
Vágótehén kilóként	3:50—4.—	136 "
1 éves üszörborjú	600—1000	40 "
" ökörborjú	540—450	28 "
Veres borjú kilóként	3.00—4:50	16 "
Birká és kecske	150—200	40 "

Bárány párja	90—110	60 "
Bivalyökör	2400—3600	6 "

Lovak:

1 pár kocsió	K 3000—6000
1 " igásló I. oszt.	" 2000—4000
1 " " II.	" 1600—3000
1 " " III.	" 800—2000
1 drb 1 éves csikó	" 400—800

Forgalom volt 426.

Sertések élősúly kilója:

Malac párja	K 240—640
1 éves sertések párja	" 420—700
2	" 500—1000
1 drb hasas koca	" 600—1000

hizott sertés kilója: 6:80

Falkássertések:

Forgalom sertésekből: Süldő	56 drb
Hizott 240—300 kgr.	K 6:80 10 "
Félhizott 100—160	drb 22 " 6: 14 "
Vegyeskönyű	" 8: 28 "
Malacféle	" 56 "
1 és 2 évesek	130 "
Tenyésskocák	20 "

90 kilón felüli hizott sertéseknél a vételár páronként 45 kiló élet és 4 százalékos levonása mellett fizetendő.

Hetivásár élénk volt, felhajtás közepes. Tartott árak mellett a vásár lajnya volt.

*** A Hungaria Cipőgyár r.-t. a**

Bihar nyomdától megvett dobozgyárat a cipőgyár telepén üzembe helyezte. — A dobozgyár ipari, kereskedelmi, gyógyszerészeti és droguáriai célokra szükséges mindennemű dobozok készítésével foglalkozik a legfinomabb kivitelű a legegyszerűbbig.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Vizespohár csiszolt üvegből	—26
Borospohár csiszolt üvegből	—30
Vizeskancsó csiszolt üvegből	1:50
Borospalack csiszolt üvegből	1:50
Teáscsésze fehér finom porcellán	1:—
Teáscsésze színes finom porcellán	1:80
Porcellán vizeskancsó díszítéssel	2:50
Kávésbögre emlék felirással	—70
Fali sótartó majolika fedéllel	2:50
Majolika vizeskancsó színezéssel	3:—
Teáskészlet aranyozással	10:—
Kávékészlet aranyozással	10:—
Feketékészlet aranyozással	10:—
Mosdókészlet felszerelve	12:—
Ebédőkészlet aranyozással	40:—
Vizeskészlet színes aranyozással	4:—
Boroskészlet színes aranyozással	4:—
Söröskészlet színes aranyozással	4:—
Tészta készlet finom majolika	5:—
Befőtteskészlet 6 személyre	4:—

Konyha felszerelési áruk.

Főzőedények.

Táblaüveg. Porcellánárak.

Répkerepezés művészies

kivitelben. Ablaküvegezés!

Eladás nagyban és kicsinyben.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg és porcellán nagykereskedés.
Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
Telefonszám 372.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő:
Dr. KRÜGER ALADÁR Dr. PAPP KÁROLY.

1561—1917. tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A margittai kir. járásbíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Elek és Holczner cég és társai végrehajtották Szták József és neje elleni végrehajtási ügyében a végrehajtási árverés a Margittai takarékpénztár által beadott utóajánlati kérelem következtében az 1908. XL. t. cz. 25 § a alján és az 1881. évi LX. t. cz. 17. 6 § értelmében a nagyvárad kir. törvényszék és a margittai kir. járásbíróság területén levő Margitta község határában fekvő a margittai 634 számú birtékban A. I. 3—4 sor, 1561/1, 1562/1 hrsz. a Nagyhegy és Kálvária dűlőben fekvő szántókra és kertre 1065 korona, szennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik s annak határidőül az 1917. évi június hó 19. (tizenkilencedik) napjának d. e. 10 órája alulírott tkvi hatóság árverelő helyiségébe kitétetik, a mikor is az ingatlanok a kikiáltási áron alól nem fognak eladatni.

Az árverezni szándékozók az 1908. évi XL. t. cz. 21. § a értelmében mentesek kivételével tartoznak bánatpénzzel az ingatlanok kikiáltási árának 10 % át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy a bánatpénznek a bíróságnál történt előzetes letételét igazoló elismervényt a kiküldöttnek átszolgáltatni.

Margitta, 1917. április hó 24. Hraball s. k. kir. járásbíró.

A kiadmány hitelül.

Lepáczek
s. hiv. tisztv.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádogos,
vizvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utcza.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerékpárok, ellenőrző kasszák és gramafonok szakszerű javítása és állandó jókarban tartása. Bronzműves, lakatos és műszerész munkák elfogadtatnak.

* Eladó Bethlen és Kaszárnya utca sarkán egy italméressel ellátott üzletház előnyös fizetési feltételekkel. Általános Takarékpénztár r. t. Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Vizvezeték és műbádogos munkákat készít, javításokat jutányosan eszközöl

Fey Rezső örökösei

Szent János-u. 22.
Telefon 532.

Nagyvárad legszebb kirándulóhelye
Szent László Püspök Gyógy-Fürdő
Nagyvárad mellett

Fürdőüzem teljes!

Kénes hévviz források természetes forrása 42°C kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen.

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. Nagyszabású nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel, uszástankó, napfürdő, homokkura. Fürdőismertetőt küld az igazgatóság.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérlője.

**ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**
Nagyvárad, Bémer-tér.

Befizetett részvénytőke
1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetétet könyvecskékre és folyószámlára s azt előnyösen kamatoztatja. Leszámítol váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcönöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

**A Rákóczi-ut legforgalmasabb
részén
emeletes ház eladó.**

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

Tárnoki László
cserép és palafedő m.
Szt. Péteri-u. 3. Telefon 886.

Eszakmába vágó munkákat a legjutányosabban elvállal.

Hasábos és vágott
TÜZIFA

szükségletét a legnagyobb bizalommal csak
JENEI M. CÉGNÉL
szerezheti be
Nagypiac tér, Kugler és Andrányi palota. Telefon 10—13. szám.
Megrendelések pontosan kimérve, kívánatra házhoz szállítatnak.

**Vizvezeték-utcán szép kilátással
egy családnak való ház eladó.**

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

IZSAK LIDIA
elsőrendű tűzőszalon

Nagyvárad,

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. 1.

telephely.

Fűzőket a legelső dívat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kéts fűzőkben egyenes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végéig vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szilárd és tartós művészműveink egyedülálló szállítója.
Telefon: 11—53.